

Plamienka zimná

Flammulina velutipes

Plamienka je drobná huba, ktorá sa u nás vyskytuje v chladnej polovici roka na živých alebo odumretých kmeňoch listnatých stromov. Je to pravá zimná huba, ktorej k vývoju plodníc stačí teplota nad bodom mrazu. Klobúk je hladký, 2-5 cm široký, ľahko vyklenutý až plochý. Farbu má medovo žltú až žlooranžovú a smerom k stredu farba tmavne. Hlúbik je valcovitý, hore žltkastý a dole tmavohnedý až čierne zamotavý. Plodnice sa väčšinou vyskytujú v hustých trsoch. Dužina je biela až žltkastá a príjemne vonia. Pomerne jednoduché pestovanie tejto huby nám umožní prísun čerstvých hub počas zimného obdobia bez nárokov na vykurovanie pestovateľského priestoru. Konzumácia plodnice obmedzuje negatívne vplyvy civilizačných chorôb podobne ako hliva ustricovitá.

www.hriby.eu

Intenzívne pestovanie

Potreby na pestovanie

Piliny listnatých stromov, drvená slama, rozdrvené kukuričné vretená, sadba, varné sáčky.

Príprava substrátu

Nadrobno drvenú slamu, piliny alebo vretená ponoríme do vody a 24 hodín máčame. Materiál sa lepšie namočí, ak ho na začiatku zalejeme horúcou vodou. Druhý deň materiál necháme odkvapkať, nasypeme do varných sáčkov a zaviažeme. Sáčky plníme do 2/3 obsahu, aby v sáčku zostal priestor na premiešanie materiálu so sadbou. Uzáveret vložíme do vody a varíme 1 hodinu. Potom sáčky z vody vyberieme a necháme vychladnúť. Var opakujeme ešte druhý a tretí deň. Miesto vo vode môžeme sáčky variť v pare (v zaváracom hrnci), dobu varu predĺžime na 1,5 hodiny. Je potrebné zabezpečiť, aby sa sáčky v zaváracom hrnci nedotýkali príliš veľkou plochou.

Očkovanie sadbou

Sadbou rozdrobíme v uzavorenom vrecku na jednotlivé zrnká. V čistej miestnosti bez pliesní vychladnutý sáčik so substrátom pootvoríme. Pre očkovanie použijeme drevenú varešku, ktorú sme vopred vyvarili vo vode. Držadlom varešky urobíme doprostred substrátu v sáčku dieru a do tej nasypeme sadbu v množstve asi 3% substrátu. Sáčik opäť uzavtoríme cez vatový valček, aby kultúra mohla dýchat.

Prerastanie podhubia

Naočkovane sáčky uložíme prerastať do miestnosti s teplotou 20 °C až 25 °C. Substrát je prerastený po 3 týždňoch.

Tvorba plodníc

K navodeniu tvorby plodníc substrát preneseme do miestnosti s optimálnou teplotou 10 °C až 15 °C. V tomto prípade nastáva 1. zber plodníc už po 14 dňoch. Teplota môže byť aj nižšia, tvorba plodníc však prebieha pomalšie. Huba potrebuje k svojmu vývoju svetlo.

Extenzívne pestovanie

Potreby na pestovanie

Čerstvo zrezané zdravé kmene živých listnatých stromov s priemerom 10-20 cm. Možno použiť tiež pnie týchto stromov; sadba plamienky.

Miesto pestovania

Tienisté vlhkejšie miesto na záhrade (nie je vhodné priame slnečné osvetlenie, najmä v poludňajších hodinách).

Príprava kmeňov

Kmene narežeme na dĺžku 20-50 cm; kratšie kmene skorej prerastú podhubím, je však nutné ich osadiť do vlhkejšieho miesta. Ak budeme očkovať zárezy alebo otvory, doporučujeme dĺžku kmeňa okolo 50 cm a rýchlosť prerastania môžeme ovplyvniť vzdialenosťou otvorov alebo zárezov. Kmene používame s kôrou.

Očkovanie sadbou

Sadbou sa očkuje na rezných plochách klátov, prípadne do zárezov (kmeň narežeme motorovou piľou do 1/3 a striedavo z jednej a druhej strany kmeňa) alebo otvorov s priemerom 12-15 mm vyvŕtaných po obvode kmeňa. Po naočkování otvory pokvapkáme parafínom alebo štepárskym voskom, zárezy prekryjeme štepárskou páskou tak, aby sadba nevysychala. Naočkovane kmene potom ukladáme do PE vriec, ktoré hore zaviažeme cez valček z vaty špagátom.

Ak očkujeme na rezných plochách dáme na dno vreca čisté doštičky, naň nasypeme sadbu a na ňu reznou plochou postavíme kmeň. Ak sú kmene dlhšie, dáme na hornú reznú plochu zase sadbu a prekryjeme opäť doštičkou, ktorú pritlieme ku kmeňu klincom. Ak sú kmene kratšie, môžeme ich dať do vreca viac na seba a medzi rezné plochy nasypeme sadbu. Pne očkujeme do otvorov vyvŕtaných po obvode. Do otvorov natlačíme sadbu a otvor zatrieme štepárskym voskom alebo pokvapkáme parafínom. Môžeme použiť tiež gumovú zátku. Na hornú reznú plochu nasypeme sadbu, prekryjeme doskou a pribijeme klincom. Peň potom prekryjeme fóliou proti vysychaniu.

Prerastanie kmeňov podhubím

Naočkané kmene uložíme vo vreciach na miesto, kde sa teplota pohybuje okolo 20 °C. Pokiaľ kultúru zakladáme v teplom období roka, môžeme vrecia uložiť na tienisté miesto vonku. Ak očkujeme viac kmeňov naraz, môžeme na tienistom mieste vonku urobiť z kmeňov hranicu, obaliť fóliou a nechať prerastať pohromade. Inou možnosťou je nechať prerastať kmene v hlbokej jame v zemi.

Na dno položíme fóliu, na ktorú nasypeme sadbu a tu potom stavíme kmene rovnakým spôsobom ako do vriec. Jamu zakryjeme doskami alebo tyčinou a fóliou. Taktô zakladáť kultúru plamienky možno v teplej polovici roka. Doba prerastania je 2-4 mesiace podľa vzdialenosťi očkovacích miest a tvrdosti dreva. Tvrdé drevo prerastá dlhšie.

Uloženie kmeňov k plodeniu

Prerastené kmene vyberieme z vriec a osadíme ich von do pôdy na plodenie. Kláty zakopeme do zeme tak, aby 2/3 boli v pôde a 1/3 nad povrchom. Vyberáme tienisté miesto s vlhkejšou pôdou. V mieste však nesmie byť vysoká hladina spodnej vody, pretože podhubie pod vodom v krátkej dobe odumiera. Z prerastených pňov zložíme fóliu. V čase sucha okolie kmeňov alebo pňov zalievame a pôdu tým udržujeme stále vlhkú.

Tvorba plodníc

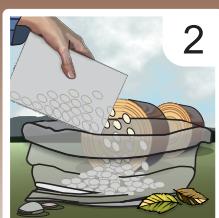
Kmene zakopané do pôdy v tienistom vlhkom mieste začnú plodiť čoskoro potom, čo teploty klesnú pod 10 °C a plodnice vytvárajú až do trvalých mrazov. Pri dlhšom odmáku počas zimy sa tvorba plodníc obnoví, kultúra začne intenzívne plodiť podľa teplôt od začiatku marca do polovice apríla. Počas teplého obdobia kmene udržujeme vlhké kropením okolitej pôdy, prípadne ich môžeme ešte zatieleniť. Na jeseň začne kultúra opäť plodiť podľa priebehu počasia, väčšinou v druhej polovici októbra. Kmene rodia podľa tvrdosti dreva 3-6 rokov.

Zber a použitie plodníc

Zberáme vždy celé trsy v čase, keď je väčšina plodníc v trse v optimálnej zrelosti (to je v čase, keď okraje klobúčikov sú ešte mierne klenuté). Z trsu okrájame klobúčiky, hlúbiky nepoužívame, sú príliš tuhé. Používame hlavne do polievok a omáčok. Vhodné je tiež použitie do aspikov, kde malé klobúčiky pôsobia dekoratívne.

Návod na očkovanie do dreva

Ján Jánoš, 906 21 Jablonka 63, +421 948 650 307, obchod@hriby.eu, www.hriby.eu

Penízovka sametonohá

Flammulina velutipes

Penízovka je drobná houba, která se u nás vyskytuje v chladné polovině roku na živých nebo odumřelých kmenech listnatých stromů. Je to pravá zimní houba, které k vývoji plodnic stačí teplota nad bodem mrazu. Klobouk je hladký, 2-5 cm široký, lehce vyklenutý až plochý. Barvu má medově žlutou až žlutěoranžovou a směrem ke středu barva tmavne. Třen je válcovitý, nahoře nažloutlý a dole tmavohněd až černě sametový. Plodnice se většinou vyskytují v hustých trsech. Dužnina je bílá až nažloutlá a příjemně voní. Poměrně jednoduché pěstování této houby nám umožní přisun čerstvých hub během zimního období bez nároků na vytápění pěstebního prostoru. Konzumace plodnice omezuje negativní vlivy civilizačních chorob podobně jako hlíva ústřičná.

www.hriby.eu

Intenzivní pěstování

Potřeby k pěstování

Piliny listnatých stromů, drcená sláma, drcená kukuřičná vřetena, sadba, varné sáčky.

Příprava substrátu

Droběnou slámu, piliny nebo vřetenu ponoríme do vody a 24 hodin máčíme. Materiál se lépe namočí, pokud ho na začátku zalijeme horkou vodou. Druhý den materiál necháme okapat, nasypeme do varných sáčků a zavážeme. Sáčky plníme do 2/3 obsahu, aby v sáčku zbyl prostor na promíchání materiálu se sadbou. Uzavřené vložíme do vody a váríme 1 hodinu. Potom sáčky z vody vyndáme a necháme zchladnout. Var opakujeme ještě druhý a třetí den. Místo ve vodě můžeme sáčky vařit v páře (v zavařovacím hrnci), dobu varu prodloužíme na 1,5 hodiny. Je třeba zajistit, aby se sáčky v zavařovacím hrnci nedotýkaly příliš velkou plochou.

Očkování sadbou

Sadbu roztřepeme v uzavřené kapsce na jednotlivá zrna. V čisté místnosti bez plísni vychladlý sáček se substrátem pootevřeme. Pro očkování použijeme dřevěnou vařečku, kterou jsme předem vyvařili ve vodě. Držátkem vařečky uděláme doprostřed substrátu v sáčku díru a do té nasypeme sadbu v množství odpovídajícím asi 3% substrátu. Sáček opět uzavřeme přes váleček vaty provázkem.

Prorůstání podhoubím

Naočkované sáčky uložíme prorůstat do místnosti o teplotě 20 °C až 25 °C. Substrát je prorostlý po 3 týdnech.

Tvorba plodnic

K navození tvorby plodnic substrát přeneseme do místnosti s optimální teplotou 10 °C až 15 °C. V tomto případě nastává 1. sklizeň plodnic již po 14 dnech. Teplota může být i nižší, tvorba plodnic však probíhá pomaleji. Houba potřebuje ke svému vývoji světlo.

Extenzivní pěstování

Potřeby k pěstování

Čerstvě poražené zdravé kmeny živých listnatých stromů o průměru 10-20 cm. Možno použít též pařezy těchto stromů; sadba penízovky.

Místo pěstování

Stinné vlhčí místo na zahradě (není vhodné přímé sluneční osvětlení, zejména v poledních hodinách).

Příprava kmenů

Kmeny nařežeme na délku 20-50 cm; kratší kmeny dříve prorostou podhoubím, je však nutno je osadit do vlhčího místa. Budeme-li očkovat zárezy nebo otvory, doporučujeme délku kmene okolo 50 cm a rychlost prorůstání můžeme ovlivnit vzdáleností otvorů nebo zárezů. Kmeny používáme s kůrou.

Očkování sadbou

Sadbou se očekuje na řezných plochách špalků, případně do zárezů (kmen nařízneme motorovou pilou do 1/3 a střídavě z jedné a druhé strany kmene) nebo otvorů o průměru 12-15 mm vyrtaných po obvodu kmene. Po naočkování otvory zakapeme parafínem nebo štěpařským voskem, zárezy překryjeme roubavací páskou tak, aby sadba nevysychala. Naočkované kmeny potom ukládáme do PE pytlů, které nahoře zavážeme přes váleček z vaty provázkem.

Pokud očekujeme na řezných plochách, dáme na dno pytle čisté prkénko, na něj nasypeme sadbu a na ni řeznou plochu postavíme kmen. Pokud jsou kmeny delší, dáme na horní řeznou plochu zase sadbu a překryjeme opět prkénkem, které přitlučeme ke kmeni hřebíkem. Pokud jsou kmeny kratší, můžeme jich dát do pytle více na sebe a mezi řezné plochy nasypeme sadbu. Pařezy očekujeme do otvorů vyvrťaných po obvodu. Do otvorů natlačíme sadbu a otvor zamázneme štěpařským voskem nebo zakápneme parafínem. Můžeme použít též gumovou zátku. Na horní řeznou plochu nasypeme sadbu, překryjeme prkénkem a přibijeme hřebíkem. Pařez potom překryjeme folií proti vysychání.

Prorůstání kmenů podhoubím

Naočkované kmeny uložíme v pytlích na místo, kde se teplota pohybuje okolo 20 °C. Pokud kulturu zakládáme v teplém období roku, můžeme pytle uložit na stinné místo venku. Očekujeme-li více kmenů najednou, můžeme na stinném místě venku udělat z kmenů hranici, obalit folií a nechat prorůstat pohromadě. Jinou možností je nechat prorůstat kmeny v hluboké jámě v zemi. Na dno položíme fólii, na kterou nasypeme sadbu a zde pak stavíme kmeny stejným způsobem jako do pytlů. Jámu zakryjeme prkny nebo tyčovinou a folií. Takto zakládat kulturu penízovky lze v teplé polovině roku. Doba prorůstání je 2-4 měsíce podle vzdálenosti očkovacích míst a tvrdosti dřeva. Tvrdé dřevo prorůstá déle.

Uložení kmenů k plození

Prorostlé kmeny výjmeme z pytlů a osadíme je ven do půdy k plození. Špalky zakopeme do země tak, aby 2/3 byly v půdě a 1/3 nad povrchem. Vybíráme stinné místo s vlhčí půdou. V místě však nesmí být vysoká hladina spodní vody, neboť podhoubí pod vodou v krátké době odumírá. Z prorostlých pařezů sejmeme fólii. V době sucha okolí kmenů či pařezů zaléváme a půdu tím udržujeme stále vlhkou.

Tvorba plodnic

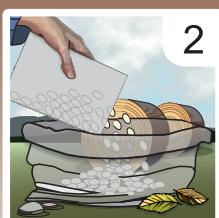
Kmeny zakapané do půdy ve stinném vlhčím místě začnou plodit brzy potom, co teploty klesnou pod 10 °C a plodnice vytvářejí až do trvalých mrazů. Při delší oblevě během zimy se tvorba plodnic obnoví, intenzivně začne kultura plodit podle teplot od začátku března do poloviny dubna. Během teplého období kmeny udržujeme vlhké kropením okolní půdy, případně je můžeme ještě zastínit. Na podzim začne kultura opět plodit podle průběhu počasí, většinou v druhé polovině října. Kmeny rodí podle tvrdosti dřeva 3-6 let.

Sběr a použití plodnic

Sklízíme vždy celé trsy v době, kdy je většina plodnic v trsu v optimální zralosti (to je v době, kdy okraje kloboučků jsou ještě mírně klenuté). Z trsu okrájíme kloboučky, třeně nepoužíváme, jsou příliš tuhé. Používáme hlavně do polévek a omáček. Vhodné je též použití do aspiků, kde malé kloboučky působí dekorativně.

Návod na očkování do dřeva

Ján Jánoš, 906 21 Jablonka 63, +421 948 650 307, obchod@hriby.eu, www.hriby.eu